

Obsah

Úvod – – – 18

Poděkování a ediční poznámka – – – 21

I. kapitola – – – 22

O vzniku opery

Historie a okolnosti vzniku díla.

II. kapitola – – – 26

Premiéra prvního znění Prodané nevěsty

Předpokládaná scénická podoba 1866 a obecné principy tehdejší výpravy a režie. Situování děje na Plzeňsko? První představitelé. Návštěva císaře.

III. kapitola – – – 34

Smetanova cesta ke konečnému tvaru opery

Další hudební a jevištní vývoj Prodané nevěsty. Uvedení v Plzni 1869. Neúspěch v Petrohradě 1871.

IV. kapitola – – – 39

Prodaná nevěsta pod taktovkou Adolfa Čecha a konec éry Prozatímního divadla

Smetanova hluchota. Režie E. Chvalovského. Vídeňské typové dekorace. Sté představení 1882. Nová snaha o stylové sjednocení kostýmů sólistů a sboru. Uzavření Prozatímního divadla 1883. Vývoj tanců od baletní podoby k tanečně-dramatickému výrazu.

V. kapitola – – – 45

Prodaná nevěsta na jevišti Národního divadla a úmrtí Bedřicha Smetany 1884

Další vývoj podoby baletů. Prodaná nevěsta slavnostní operou. Živé obrazy. Divadelní vlaky. Kostýmy získávají podobu, která přetrvala dodnes.

VI. kapitola – – – 49

Úspěch Prodané nevěsty ve Vídni 1892

Další hledání inspirace na Plzeňsku. Jevištní „realismus“ režiséra J. Šmahy. Zájezd Národního divadla do Vídně. Rok 1900 – zásadní změna v řízení opery. K. Kovařovic a stávká proti jeho divadelní reformě.

VII. kapitola – – – 64

Prodaná nevěsta lidovou operou

Lidové a pseudolidové umění inspirované oblíbenou operou – kolorované pohlednice, reklamní letáky, talířky a hrnky, nástěnné vyšívání kuchařky.

VIII. kapitola – – – 70

Kovařovicova premiéra v roce 1909

K. Štapfer prvním šéfem výpravy. Využívání starého dekoračního fundusu. První snímky z jeviště.

IX. kapitola – – – 78

Prodaná nevěsta v přírodním divadle v Šárce

Historie přírodního divadla 1913–1922. Unikátní barevné diapozitivy (autochromy). Prostor divadla a jeho zbytky dnes.

X. kapitola – – – 87

Závěr éry Karla Kovařovice

Impresionismus v dekoraci A. Kalvody 1915. Prodaná nevěsta při převratu 1918 a při nelegálním záboru Stavovského divadla 1920.

XI. kapitola – – – 94

Triumvirát Ostrčil-Pujman-Kysela 1925

Počátky moderní spolupráce na vzniku inscenace. Stylizace režie i výpravy, protesty ze strany publika a kritiky. Slavnostní tisící představení. Prodaná nevěsta poprvé jako komplet na gramodeskách a ve zvukovém filmu.

XII. kapitola – – – 104

Nezdařená soutěž 1932–1934

Vypsání soutěže na novou dekoraci. Její neúspěch a obnovení Kyselovy výpravy.

XIII. kapitola – – – 106

**Tři pohledy Václava Talicha
(první roku 1936)**

Tři premiéry Prodané nevěsty V. Talicha
a její proměny pod politickým tlakem doby.
Prodaná nevěsta poprvé na točně.

XIV. kapitola – – – 113

**Tři pohledy Václava Talicha
(druhý roku 1938)**

Útoky německých a českých fašistů.
Otevření pobočné scény Prozatímního divadla
v karlínském Varieté.

XV. kapitola – – – 119

**Tři pohledy Václava Talicha
(třetí roku 1943)**

Úloha Prodané nevěsty za války.
Konec války a nařčení V. Talicha z kolaborace.

XVI. kapitola – – – 126

„Smetana lidu – lid Smetanovi“

Vznik Smetanova divadla. Prodaná nevěsta
politickým nástrojem. Zásahy Z. Nejedlého
do podoby opery 1949.

XVII. kapitola – – – 134

Umění socialistického realismu

Idea premiéry 1953: Mravní čistota lidu
a konec kupčení s láskou.

XVIII. kapitola – – – 141

Na východ k přátelům...

Zájezd do Sovětského svazu 1955.
První přímý televizní přenos z ND.
Zájezd Národního divadla po Československu.

XIX. kapitola – – – 147

Konečně moderní výprava

Výstava v Bruselu 1958 a snaha o moderní výpravu.
Protesty proti abstraktní dekoraci
a následné úpravy.

XX. kapitola – – – 154

Návrat k tradicím

Počátky dlouhodobé inscenační krize 1963.
Zahraniční zájezdy ND.
Televizní podoby Prodané nevěsty.

XXI. kapitola – – – 162

Kalkulace Přemysla Kočího

Rok 1968. Kompromisní inscenace 1971.
Klady a zápory P. Kočího. Výjezdy na západ.

XXII. kapitola – – – 170

Existuje východisko z pout tradice?

Premiéra 1982 a veřejná diskuse o poslání Národního
divadla. Soutěž o novou podobu opery 1989 a zásahy
stranických orgánů a kolektivních těles.

XXIII. kapitola – – – 177

Dřevěné mraky a kupka sena

Snaha o odstranění „foklóru“:
kinetická režie a netradiční scéna 1992.
Hlasy kritické i pochvalné.

XXIV. kapitola – – – 185

Nemravný Jeník a láhve piva

Další pokus o současný pohled 1999.
Ostřejší reakce než před sedmi lety.

XXV. kapitola – – – 194

Před novou inscenací 2004

O chystané inscenaci 2004 a problematika
moderního pohledu na „národní operu“.

Dovětek – – – 198

Kolik se odehrálo Prodaných nevěst?

Uložení ikonografického materiálu – – – 199

Rejstřík – – – 206

Anglické resumé – – – 210

Německé resumé – – – 212